

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство соціальної політики України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua> (дата звернення: 05.02.2024).
2. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

**Vladyslav Horbov**

Ph.D. in Sociology,  
Associate Professor of Sociology Department,  
*Kyiv National Economic University  
named after Vadym Hetman, Ukraine*

## EMPIRICAL STUDIES ON UKRAINIAN BUSINESS DEVELOPMENT DURING THE FULL-SCALE WAR

The nuances of business development during wartime have become a crucial area of scientific investigation. Analyzing the features of business adaptation to crisis conditions enables the formulation of prognostic models for the future integration of business enterprises into the global economic system. The stability and efficiency of Ukraine's business environment during times of war are crucial for ensuring regional stability and promoting European development. The outbreak of hostilities has led to a new socio-economic phenomenon: businesses relocating, and their representatives are seeking effective solutions to restore operations and adapt to the crisis conditions. Studying the impact of the Ukrainian war on business development yields valuable insights and experience for other nations and business groups encountering comparable challenges.

In our opinion, it is extremely relevant to study the chosen issue in an interdisciplinary discourse and use scientific approaches for its research at the intersection of economic sciences and sociology. We have chosen media monitoring potential and the functionality of desk research as the methodological basis for processing the materials. So, let's try to illustrate the general features of business development in the context of war using various empirical data.

One of the characteristics of the functioning of Ukrainian business before the war was the influence of certain oligarchic structures (which is partly inherent in Ukrainian society today). Oligarchic capital in Ukraine poses significant risks to the economy and society. Its concentration in highly regulated industries and monopolies creates additional costs for consumers and limits competition.

The war in Ukraine has affected economic development and the implementation of anti-oligarchic measures. Although it has postponed the implementation of the anti-oligarchic law, it

has also forced the authorities to take more radical steps against the oligarchs and their assets. At present, it is important to apply effective methods of de-oligarchization, considering the shortcomings of the measures already taken.

In general, business development in times of war requires a comprehensive analysis and coordinated measures by the government, the business community, and civil society to ensure stability and reduce the influence of oligarchs on the economy and society, taking into account the impact of military operations [1].

For a characterization of the chosen theme, let's look at the results of a sociological survey conducted in September 2023, which examines the state and needs of businesses in times of war. Positive trends are evident, as the indicator for the expected improvement in the financial situation of companies increased from -0,7% in June 2022 to +8,2% in August 2023. However, some negative factors hindering the development of entrepreneurial activity have also been identified.

The lack of predictability in the development of the situation in Ukraine is a major concern, with 56,2% of respondents citing this issue. The country's political and social instability can create uncertainty among businesspeople. Another significant concern is the unpredictable decisions and actions of government agencies, which can have a negative impact on the business landscape (47,7%). Additionally, 47,6% of respondents noted a decrease in financially stable customers, likely a result of economic instability and declining consumer demand.

There is a shortage of skilled workers, as reported by 34,3% of respondents, primarily due to population migration and men being mobilized to defend the country. Military events also have the potential to decrease investment and jeopardize enterprise liquidity. According to 30.7% of those surveyed, access to financial resources and support mechanisms could be critical to the survival and recuperation of businesses. Currently, Ukrainian enterprises are concentrating on sustaining the battle against corruption while executing tax and judicial transformations [2].

The compartment of different sources of statistical data analysis provides the real information about the particular business needs in Ukraine, providing the background for development of the appropriate activities to overcome the existing challenges.

In summary of the statistical data analysis representing the state and prospects of Ukrainian business development in the war, it is essential to examine some key characteristics. Notwithstanding significant economic challenges linked to the destruction of production facilities, limited access to skilled personnel and an overall unstable economic environment, Ukrainian entrepreneurs are endeavoring to adjust to new challenges. Support from government agencies and international investors has a significant impact on this. In general, entrepreneurs are rather positive about developing their businesses and the possibilities of restoring Ukraine's economic system and infrastructure

## REFERENCES

1. Centre for Economic Strategy. Oligarchic Ukrainian capital. Research. (2022). Retrieved from: <https://ces.org.ua/oligarchic-ukrainian-capital-research/>
2. "The state and needs of business in times of war" Advanter Group. (September 2023). Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3673134-biznes-nazvav-osnovni-pereskodi-dla-svogo-vidnovlenna-v-umovah-vijni.html>

**Зубарєв Олександр**

доцент кафедри соціології  
соціологічного факультету  
*Харківський національний університет  
імені В.Н. Каразіна, Україна*

## ОСОБЛИВОСТІ АНТРОПОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО СЕКСУАЛЬНОСТІ

Відомий соціолог І. Кон вважав, що існує два основних підходи до тлумачення сексуальності: есенціалізм та конструктивізм. Есенціалісти розуміють стать та сексуальність як природні, універсальні, незмінні та об'єктивні сутності, тобто культура хоча й може на них впливати, цей вплив є поверхневим. Конструктивісти дотримуються протилежної точки зору і вважають, що стать та сексуальність визначаються культурою та змінюються протягом історії. Міждисциплінарну науку про сексуальність – сексологію, на думку І. Кона, можна уявити як трикутник, сторони якого уособлюють три основні теоретичні орієнтації: біолого-еволюційну, соціологічну та психологічну [Кон, 1991]. Ця типологія є однією з найбільш вдалих, оскільки привносить необхідну ясність, але чи є вона повною?

У книзі «Людська сексуальність: біологічна, психологічна та культурна перспективи» американські вчені Енн Болін та Патриція Велехан запропонували розглядати антропологію як єдину методологічну базу для вивчення сексуальності [Болін та Велехан, 2009: с. 22]. Оскільки І. Кон не виокремлює антропологію як теоретичну орієнтацію, варто звернутися до роботи цих авторів, щоб зрозуміти, у чому полягає специфіка антропологічної перспективи у вивченні людської сексуальності.

Е. Болін та П. Велехан вважають антропологічний підхід міждисциплінарним, що передбачає вивчення сексуальності в біологічному, психологічному, соціологічному аспектах, жоден із яких не розглядається як головний. У темпоральному та просторовому вимірах, на відміну від соціології, антропологія охоплює великий спектр суспільств від